

PÄÄKIRJASTO
KOTIMAINEN OSASTO

01

508

KIELIKESKUSUUTISIA

LANGUAGE CENTRE NEWS

N:o 9/1988
MARRASKUU - NOVEMBER

RAPORTTEJA - REPORTS

Liisa Löfman: Kielikeskuksen toiminnan tuloksellisuuden arvioinnista	1
Ewald Reuter: IMEXPLEX	5
John Langille: Sixth National English Oral Skills Workshop 1988	14
Timo Sikanen: Mitä Korkille kuuluu	16
Silja Ahlsved: Saksan kieli kiinnostaa tekniikan opiskelijoita	19
Gabriella Lallukka: MAPRJALin kansainvälinen konferenssi Tallinnassa	21

KIRJAKATSAUS - BOOKS BRIEFLY

Aletaan!	23
Communicative Language Testing	25
Strategic Interaction	28

TIEDOTUKSIA - INFORMATION

Korkeakoulujen kielikeskuksen nauhoitepalvelu tiedottaa	31
Suomea vieraana kielenä opettavien tapaaminen	32
Deutschlehrerseminar	33
Information zu internationalen Hochschul- ferienkursen	34
LSP Text Analysis	35
Computer Conference	36
IX VAKKI-seminaari	37

ENGLISH SUMMARY 38

SVENSK RESUMÉ 40

Korkeakoulujen kielikeskus
Jyväskylän yliopisto
40100 JYVÄSKYLÄ 10

Language Centre for Finnish Universities
University of Jyväskylä
SF-40100 JYVÄSKYLÄ 10
Finland
ISSN 0358-2027

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUS
JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Vastaava toimittaja / Managing editor: Tuija Nikko
Toimittaja / Editor, Reviews editor: Sabine Ylönen

Korkeakoulujen kielikeskus

Postiosoite / Postal address:	Käyntiosoite / Street address:
Seminaarinkatu 15	Tourulantie 11
40100 JYVÄSKYLÄ	40100 JYVÄSKYLÄ

Puh. / Tel.	291 211 (vaihte / switchboard)
	292 880 Nikko
	292 881 Kinnunen, Salo (kanslia, julkaisujen myynti)
	292 882 Laihiala-Kankainen
	292 883 Tumpilla
	292 884 May, Vaitanen
	292 885 Ylönen
	292 886 Kyppö (nauhoitepalvelu)
	292 887 Pakkanen
	292 889 (Martin)
	292 876 Huhta
	292 878 Sikanen
	292 879 Helin

Ilmoitushinnat kaupallisille ilmoituksille 1988:

1/1 sivu	2 350 mk
2/3	1 750 mk
1/2	1 500 mk
1/3	1 150 mk

RAPORTTEJA - REPORTS

Liisa Löfman
Tampereen yliopisto

KIELIKESKUKSEN TOIMINNAN TULOKSELLISUUDEN ARVIOINNISTA

Yliopiston toiminnan tuloksellisuudesta puhutaan näinä päivinä paljon. Mitä se on, voidaanko sitä mitata? Jos toiminnan tuloksellisuutta voidaan mitata, kuinka se sitten tapahtuu?

Toiminnan tuloksellisuuden arviointia on useissa kannanotoissa pidetty vaikeana, lähes mahdottomana suorittaa edes kutakuinkin oikeudenmukaisesti. Mitä erilaisimpia kriteerejä on ehdotettu - laitoksen kirjahankinnat mukaan lukien! Pahimmillaan toiminnan tuloksellisuuden arviointi on mekanistista, erilaisiin laskettaviin määriin perustuvaa. Laatu on huomattavasti hankalampi arvioida, siksi se yleensä erilaisissa ehdotuksissa jätetäänkin ottamatta huomioon.

Toiminnan tuloksellisuuden arviointiin liittyy kuitenkin muutamia hyviäkin puolia. Laitoksen toiminnan selkeä arviointi kuuluu silloin asiaan: toiminnan tavoitteet täytyy tietää, jotta niihin pääsemistä voitaisiin arvioida. Tämänkaltainen pohdiskelu onkin mitä hyödyllisintä mille tahansa laitokselle.

Seuraavassa tarjoan erään esimerkin toiminnan tuloksellisuuden arvioinnista. Arvioinnin kohteena on Tampereen yliopiston kielikeskuksen toiminta. Esimerkin antamat ehdotukset arvioinnissa huomioon otettavista asioista ovat luonnosasteella ja tarkoitettut antamaan pohjaa asiasta varmasti kaikissa kielikeskuksissa käytäville keskusteluille.

TOIMINNAN TULOKSELLISUUDEN ARVIOINTIA TAMPEREEN YLIOPISTON
KIELIKESKUKSESSA

Kielikeskus on palvelu- ja tutkimuslaitos, jonka tehtävänä on johtosäännön mukaan (6.9.1985) järjestää yliopiston koulutusohjelmiin liittyvää tai muutoin tarpeellista kotimaisten ja vieraiden kielten kielitaidon opetusta. Tehtävää toteuttaessaan

kielikeskuksen tulee seurata kielitaidon opetuksen ja kieli-tieteen kehitystä, tuottaa tarvittavaa opetusmateriaalia sekä kehittää opetuksen suunnittelua, järjestämistä ja tulosten arviointia.

Tämä tarkoittaa käytännössä (KTS-suunnitelma 1990-94), että kielikeskuksen tehtävänä on:

1. antaa yliopiston opiskelijoille heidän tarvitsemaansa kielitaidon opetusta
2. antaa yliopiston henkilökunnalle heidän tarvitsemaansa kielitaidon opetusta
3. tehdä kielenopetukseen (ennen kaikkea ammattikielen opetukseen) liittyvää tutkimusta
4. järjestää täydennyskoulutusta ammattikielen alueella
5. hoitaa tiedotus- ja julkaisutoimintaa (mm. oppimateriaalien tuottamista)
6. auttaa yliopiston kansainvälisen toiminnan kehittämisessä.

Toiminnan tuloksellisuutta arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota seuraaviin seikkoihin:

- (1) yliopiston opiskelijoiden kielitaidon opetus
  - kielikurssien suorittajien suuri määrä: jokainen opiskelija suorittaa vähintään suomen, ruotsin ja yhden vieraan kielen opintojakson pakollisina
  - vapaaehtoisten kieliopintojen määrä: tulevaisuudessa opiskelijoille tarjotaan heidän aine- ja syventäviin sekä jatko-opintoihin tarvitsemaansa ammattikielen opetusta
  - vastaako kielenopetuksen määrä sen tarvetta?
  - onko kielenopetus toteutettu tarkoituksenmukaisesti?
- (2) yliopiston henkilökunnan kielitaidon opetus
  - joustavuus: pystyykö kielikeskus irrottamaan opettajavoimia lyhyellä varoitusajalla toivottujen kurssien opettamiseen?
  - rahoitus: saadaanko rahoitusta ylimääräiseen opetukseen (esim. sellaisten kielten opettamiseen, joiden opettajia ei ole henkilökunnassa)?
  - tarkoituksenmukaisuus: vastaako annettu opetus esitettyjä tarpeita?
- (3) tutkimus
  - kuka tutkii? kielikeskuksessa ei ole varsinaista tutkimushenkilökuntaa

- jatkuvuuden puute: suurin osa kielikeskuksen henkilökunnasta on tuntiopettajia. Omaan alaan kohdistuvan tutkimuksen teko ei tunnu mielekkäältä, kun varmuus työn jatkumisesta on vain vuodeksi kerrallaan.
  - imago-ongelma: tutkimusta ei mielletä kielikeskuksen toimintaan kuuluvaksi. Kuitenkin tutkimusta ja opetusta ei voi eikä saa erottaa toisistaan. Ammattikielen opetuksen ja oppimisen tutkimusta ei tehdä muualla - kielikeskuksen velvollisuus on sitä tehdä.
- (4) täydennyskoulutus
    - jatkuva kielikoulutus: pystytäänkö ammattikielen koulutusta tarvitsevat ohjaamaan kielikeskukseen?
    - suunnittelutyövoiman puuttuminen vaikeuttaa aluksi täydennyskoulutuksen toteuttamista
    - vakinaisen henkilökunnan vähyys vaikeuttaa sekä opetuksen suunnittelua ja toteuttamista
    - saadaanko täydennyskoulutusta tarvitsevien tarpeet tarpeeksi tarkasti selville?
  - (5) tiedotus- ja julkaisutoiminta
    - tiedotuksen tehokkuus yliopiston sisällä: tiedetäänkö mitä kielikeskus tarjoaa ja kuinka voi välittää omat toivomuksensa sinne?
    - tiedotuksen tehokkuus yliopiston ulkopuolella: tiedetäänkö kielikeskuksen olemassaolosta ja osataanko sen palveluja hyödyntää?
    - oppimateriaalien julkaiseminen
    - tutkimusraporttien julkaiseminen
  - (6) yliopiston kansainvälinen toiminta
    - kielikeskuksen apu kansainvälistä toimintaa koskevan tiedon keräämisessä ja tallentamisessa
    - apu kontaktien luomisessa/tiedon välittämisessä
    - tarvittavan kielikoulutuksen järjestäminen.

Yllä esitetyistä seikoista käy selville, että kielikeskuksen toiminnan tuloksellisuutta arvioitaessa tarkastellaan

määrään (kielikurssien määrä, opiskelijoiden suoritusten määrä; oppimateriaalien ja muiden julkaisujen määrä),

tarpeeseen (onko opetusta riittävästi, onko tarpeet kartoitettu kattavasti; onko opetus tarkoituksenmukaista),
laatuun (vastaako opetuksen taso vaatimuksia; oppimateriaalien taso; tutkimuksen taso),
tuottavuuteen (julkaisujen myynti, kielikoulutuksen tuotto),
tarkoituksenmukaisuuteen (ovatko toiminnot tarkoituksenmukaisia, tarkoituksenmukaisesti hoidettu) sekä
tunnettavuuteen (tunnetaanko kielikeskuksen toiminta riittävästi)
 vaikuttavia tekijöitä.

Toiminnan tuloksellisuuden arviointia helpottaa se, että kielikeskus suorittaa syksyllä 1988 kielitaidon tarvetutkimuksen Tampereen yliopistossa. Tutkimuksen kohderyhmänä ovat opiskelijat, ainelaitosten opettajat, kielikeskuksen opettajat, muu henkilökunta, opetuksen suunnittelijat sekä yliopiston ulkopuoliset eri ammattialojen edustajat. Tutkimuksen tarkoituksena on saada aikaan jatkuva kielitaidon tarpeen ja kielitaidon opetuksen seuranta, jonka avulla voidaan säännöllisin väliajoin tarkistaa opetuksen tarkoituksenmukaisuus.

Ewald Reuter
 Universität Tampere

"Ein Kind fragt seine Mutter: 'Was für ein Tag ist heute?' Die Mutter sagt: 'Heute ist Mittwoch.' 'Was wäre, wenn Donnerstag wäre?' fragt das Kind; und die Mutter sagt: 'Frag nicht so saudumm.'"

...
 Mann kann sich in Fragen gut einrichten, man könnte in Fragen leben. Kinder leben in Fragen, Erwachsene leben in Antworten."

"Im praktischen Gebrauch sind meine Fehler sogar von Vorteil. Sie sorgen für volle Aufmerksamkeit meines angelsächsischen Gesprächspartners. Ja, noch mehr, und das kriegt man wohl von Franzosen seltener: es sind meine Fehler, die meinem Partner die Worte abringen: 'Your English is perfect.' Ich komme bei ihm, das unterscheidet ihn von meinem Französischlehrer, besser durch als Lernender denn als Wissender."

Peter Bichsel, Schulmeistereien.
 Darmstadt: 1987, S.7 u. S.55

IMEXPLEX - ODER WAS MAN (NICHT) ZU HÖREN
 UND ZU LESEN BEKOMMT; WENN
 MAN (SCHRIFTLICH) DANACH
 FRAGT; OB UND WIE VIDEO IM
 FACHSPRACHENUNTERRICHT EIN-
 GESETZT WIRD

POLEMISIERENDE SELBSTKRITIK

Eigentlich recht unverfänglich hatte alles mit einer dieser Allerweltsfragen begonnen: Was ist eigentlich aus ihnen geworden, den Videomaterialien, die mit nicht wenig Aufwand im Sommer '85 und Januar '86 erstellt wurden? Werden die überhaupt benutzt? Hat schon mal jemand berichtet, ob das ankommt? Wie sehen die Erfahrungen aus? Fragen, wie sie einem leicht durch den Kopf gehen können, auf die Antworten zu bekommen aber nicht so einfach ist. Die KollegINNen sind selten an einem Ort, es mangelt auch an der Zeit für die langen Gespräche mit allen - Neugier schlägt flugs in Langeweile um. Ob Schicksal oder Zufall, jedenfalls weil es sich gerade anbot: Reduktion der

Komplexität durch Fragebogenaktion als Vorbereitung auf ein Weiterbildungsseminar (Konnevesi 18./19. März 1988). Fragebogenentwerfen als neugierige Vorarbeit.

Das Zentrale Spracheninstitut in Jyväskylä verschickt rund 90 Exemplare incl. coverletter, auf Wunsch und Anregung werden einige nachverschickt. Rücklauf: per Post 15, 3 werden in Konnevesi persönlich übergeben. Hinter-(halts-)fragen: Allein 30 LehrerInnen haben an den beiden Lübecker Produktionsseminaren teilgenommen - wen 'tangieren' die Fragen warum nicht?

Mündliche Reaktionsmuster, Sinnton Konnevesi:

"Unästhetische Fragebogen beantworte ich nicht!"

"Mehr als 1-seitige Fragebogen beantworte ich nicht!"

"Deine Fragebogen beantworte ich nicht!" (Zugetragenes Gerücht)

"Offene Fragen beantworte ich grundsätzlich nicht!"

"Die Materie ist so komplex, alles hängt interdependent miteinander zusammen, wie soll ich da ne einzelne Frage beantworten?"

"Du bist wohl 'n Softy, von quantitativer Analyse noch nichts gehört, wa?"

"Woher weiß ich, was auf meinen Schreibtisch kommt?"

"Videodidaktik: Quark mit Soße."

Die Lübecker Videomaterialien, (hier: die DRÄGER-Materialien von 85/86), sind in Finnland längst nicht so verbreitet worden, wie man annehmen möchte. Wer mitproduziert und -didaktisiert hat, setzt genau dieses Material ein, und zwar regelmäßig. Die Hochschulen der Materialproduzenten haben das erhältliche Material in Jyväskylä angefordert und auch erhalten. Daneben gingen viele Lieferungen an die Goethe-Institute in Finnland und im europäischen Ausland, an die Carl-Duisberg-Gesellschaft sowie an ausländische Hochschulen und Bildungseinrichtungen. - Ergeht es neuen Materialien vielleicht wie Propheten, die man im eigenen Lande verkennt?

EXPRESSIONEN IN AUSGEFÜLLTEN FRAGEBÖGEN

- 1) Ein Erfolg bleibt doch zu vermelden, hofierendes Anschreiben zahlte sich aus: Man weiß jetzt immerhin, daß es a) Videomaterialien gibt, und b), daß man sie in Jyväskylä kostengünstig beziehen kann. Mehrere Berichte und Ankündigungen in

'Kielikeskusuutisia' hatten ihre Nachricht nicht durchzubringen vermocht.

- 2) Niemand, (nicht absolut, sondern auf die Rückläufe bezogen interpretieren!), lehnt Video im Unterricht grundsätzlich ab. Wenige (4) setzen Video regelmäßig, viele (7) gelegentlich, fast so viele (6) selten und keiner (0) nur in der letzten Stunde ein.
- 3) Wenige (5) setzen reine Informationsfilme ein. Allgemein darf/soll die Filmlänge 15-20 Min. nicht überschreiten.
- 4) Kürzere Videos werden von wenigen (5) einmal, von noch weniger (4) mehrmals und von noch-noch weniger (3) mehrmals in Auszügen innerhalb 1 Unterrichtseinheit (45-90 Min.) gezeigt.
- 5) 8 von 18 Personen haben für Video als Hörverstehensübung Arbeitsblätter mit Fragen erstellt.
- 6) a) Meistens (9) werden vorab gestellt mündliche Fragen nach dem Sehen des gesamten Filmes mündlich beantwortet.
b) 5 Personen organisieren die Beantwortung der Fragen in Gruppenarbeit.
c) Ebenfalls 5 Personen lassen Fragen sequenzweise beantworten, d.h. der Film wird immer wieder gestoppt.
d) Immerhin an 1 Hochschule ist individuelle Beantwortung mündlich/schriftlich gestellter Fragen am Studentenmonitor möglich.
- 7) Video wird hauptsächlich (9) zur Vermittlung landeskundlicher Informationen, weniger (4) zur Vermittlung fachlicher und sachlicher Informationen eingesetzt.
- 8) Alternativ zu 7) wird Video wenig (4) zum Erkennen kommunikativer, noch weniger (3) zum Erkennen sprachlicher und gar nicht (0) zum Erkennen parasprachlicher, mimischer und gestischer Merkmale verwendet.
- 9) In interkultureller Perspektive entscheiden sich immerhin 7 Personen für Video zur Verdeutlichung kultureller Unterschiede (und Gemeinsamkeiten), z.B. "Wein- und Trinkkultur; Sitten und Brauchtum; Verhalten und Benehmen; Schulsystem; Sozialsystem; persönliche Selbstdarstellung im Deutschen; Karneval und andere Feste; es fehlt an geeigneten Programmen."

- 10) 7 Personen dient Video als Anlaß für Rollenspiele bzw. Simulationen.
- 11) Beachtlicherweise filmen 10 Personen studentische Kommunikation. 4 von ihnen haben Auswertungsraster erstellt, um gemeinsam mit den StudentINNen deren dokumentiertes kommunikatives Verhalten auszuwerten.
- 12) 2 weitere Möglichkeiten des aktiven Videoeinsatzes wurden genannt:
- A: Dokumentation von Kommunikation im fachübergreifenden Fachsprachenunterricht: Fachmann 1 spricht mit Fachmann 2 spricht mit Fachfrau 3 spricht mit Fachleuten N.
- B: Außerschulische Aufnahmen von Vorträgen zwecks Selbst- und Fremdkritik bzw. zur Didaktisierung für den eigenen Unterricht.
- (HUOM! Möglichkeit von Mehrfachnennungen und gelegentlicher Nichtbeantwortung berücksichtigen.)

IMPRESSIONEN VON VIDEOSEMINAREN

- 14.11.87 Tampere, für Deutschlehrer aller Bildungseinrichtungen und freie Deutschlehrer
- 20.01.88 Tampere, für Deutschlehrer aller Bildungseinrichtungen
- 11.03.88 Tampere, für freie Deutschlehrer
- 18.-19.03.1988 Jyväskylä/Konnevesi, für Deutschlehrer an Sprachenzentren finnischer Hochschulen
- 14.-15.04.88 Västerås/Schweden, für Deutschlehrer aller Bildungseinrichtungen
- 29.-30.04.88 Turku, für Deutschlehrer an allgemeinbildenden Schulen.

Die soeben als reflektiert, differenziert und engagiert beschriebene Diskussion über Video im Fachsprachenunterricht Deutsch stellt sich im Rückblick als Gespräch einer Minderheit dar. Zumal unter den KollegINNen an den allgemeinbildenden Schulen erweisen sich 2 Vorlieben oder Neigungen als unterrichtsstilprägend: die Orientierung am nahezu als heilig gewürdigten schriftlichen Text und der Hang zur Unterrichtsvollstreckung. Die Probleme der Videodidaktik sind größtenteils die Probleme des Mündlichen in einem Unterricht, der zwar die

Fixierung an der Satzebene hinter sich gelassen hat, den analytischen Blick auf das Regelhafte, Formale, Systematisierbare, Objektive auf der Textebene aber wieder reproduziert. Die meist damit einhergehende Ent-Intellektualisierung des Unterrichtsgesprächs, also der Mangel an individueller (Fremd-)Erfahrung, der Verlust der Wahrnehmung von Zusammenhängen wie auch der Verlust der Einsicht in Zusammenhänge, wird stillschweigend in Kauf genommen. Geistesverwandt damit ist eine sozialtechnokratische Einstellung zum Unterrichtsablauf: dieser ist nicht (nicht mehr oder noch nicht?) das Ergebnis eines Dialoges zwischen Lernern und Lehrern, sondern eine behördlich angewiesene Dienstleistung, die auf Grund von Normalverteilungs- und Durchschnittsannahmen Unterrichtsinhalte und -schritte in standardisierten Portionen verabreicht. Unterrichtspraktisch bedeutet dies die Vollstreckung genormter vorfabrizierter Unterrichtsprogramme: Programm aus der Schublade ziehen und bedingungslos durchmüllern.

Nach vielfacher Meinung schält sich so Mündlichkeit und mündlicher Unterricht als strukturloser Brei heraus. Daß dem natürlich nicht ganz so ist, sehen mit Freude gerade jene ein, die diese Meinung vertreten. Phonetik und Phonologie, Dialektologie, Varietätengrammatik, pattern-drills, Stilübungen, kommunikative Wechselspiele beziehen ihre relativ hohe Attraktivität unter Lehrenden durch die Unterstellung erwartbarer Normalformen, d.h. es gibt eine relativ saubere Trennschärfe zwischen Richtig und Falsch. Dennoch bleibt ein unaufgeklärter und unkontrollierter Rest an Spontaneität, Subjektivität, Individualität, Privatheit, der Zwiespältigkeit und Unbehagen bei jenen weckt, die sich dem zunächst beschriebenen Unterrichtsbild verpflichtet fühlen.

Wenn mich nicht alles täuscht, läßt sich mit Blick auf die finnischen Bildungseinrichtungen hinsichtlich der Lehrtraditionen pauschal folgendes feststellen: In Schulen und Germanistischen Instituten dominieren sprachwissenschaftliche Ideale sowie testbare Reproduktionen des Unterrichtsstoffes, also formale Erziehung. An den Sprachenzentren finnischer Universitäten und anderen berufsnahen Einrichtungen sind dagegen Ansätze des Bruchs mit dieser Tradition erkennbar.

SCHULE	GERMANISTISCHE INSTITUTE	SPRACHENZENTREN BERUFSNAHE EINRICHTUNGEN
Wissen und Können system- und struktur- orientiert	Wissen und Können system- und struktur- orientiert	Wissen und Können praxis- und berufsorien- orientiert
studienvor- bereitend	berufsunabhängig bzw. für Lehrer- und Wissenschafts- nachwuchs	teils studien- begleitend teils berufsbildend
	FORMALE ERZIEHUNG	BERUFSBILDUNG

In der Praxis gibt es natürlich Mischungen, sowohl Systemiker an Sprachzentren und Fachschulen wie vereinzelt auch Praxisannäherung in der Germanistik. Von der idealtypischen Rekonstruktion ausgeklammert blieben bisher die Übersetzerinstitute, deren VertreterInnen ich allerdings auch nie auf den erwähnten Veranstaltungen getroffen habe. Von Hause aus eigentlich ja schon immer praxisnahe und anwendungsbezogene Unterrichtsstätten, so zeigt sich doch dem fernen Blick, jedenfalls der theoretischen Geschäftigkeit der Translatologen nach zu urteilen, daß mit dem Abrücken von der traditionellen Texttreue der eigene Überbau nach Maßgaben der Praxis renoviert wird. Dies geschieht übrigens durch die Neuentdeckung von Konzepten, die in den Bezugswissenschaften bereits zum kanonisierten Wissensbestand gehören.

KOMPLEXIONEN IN AUS- UND WEITERBILDUNG

So ist es schließlich dieses Geflecht aus Traditionen, berufsüblichen Einstellungen, favorisierten wissenschaftlichen Ansätzen und Disziplinen, das neben den Zwängen des Alltags Art und Umfang des Videoeinsatzes zur Förderung sprachlicher und kommunikativer Produktion und Rezeption bestimmt.

Im rezeptiven Bereich lassen sich gegenwärtig grob 3 Möglichkeiten des gezielten Videoeinsatzes unterscheiden:

1. Fernsehmitschnitte (z.B. à la Deutschlandspiegel oder Sprachlehrfilme, Literaturverfilmungen, Werbespots; aber auch kommerzielle Videos usw.), die sich sprachlich durch Schriftnähe auszeichnen.
2. Eigenproduzierte case-studies, die interaktive Situationen, Vorgänge, Abläufe in idealtypischer Gänge abbilden, kommunikatives Verhalten mustergültig als erwartbare Normalform und gesprochene Sprache dabei schriftnah präsentieren.
3. Authentische Aufnahmen, die, ob nun eigenproduziert oder als Fernsehmitschnitte (z.B. talk-shows, Fernsehdiskussionen usw.), interaktive, kommunikative und sprachliche Aktivitäten als Dokumente realer Ereignisse konservieren.

Jede der 3 Möglichkeiten bietet ihre eigene unterrichtspraktische Entfaltungsfülle, aufs Ganze gesehen dominiert aber nicht unerwartet die erste.

Im produktiven Bereich kann Video unterrichtsintern, zur Lehrerfortbildung und zur Lehrmaterialerstellung eingesetzt werden:

1. Häufigster unterrichtsinterner Einsatz ist bisher die Dokumentation studentischer Kommunikation zwecks anschließender Auswertung. Studentische Eigenproduktionen (z.B. Interviews, eigene Dokumentar- und Spielfilme) sowie Videokorrespondenzen sind weitere denkbare Möglichkeiten.
2. Analog zu 1. können Videodokumentationen in der Lehrerfortbildung zur Auseinandersetzung über eigenen und fremden Unterricht eingesetzt werden und in analytischer Einstellung etwa Aufschlüsse über Merkmale kommunikativen Verhaltens wie z.B. mündliche Korrekturen, Lernerinitiativen, Bedeutungserklärungsmuster usw. geben. Video kann hier die Flüchtigkeit des Augenblicks bannen und macht einmalige Situationen rückrufbar.
3. Video bei der Materialerstellung macht es etwa durch authentische Aufnahmen möglich, gerade solche Phänomene, Sachverhalte und Zusammenhänge zu präsentieren, die im Medium Schrift oder bild so nicht einholbar sind. (Gerade die praktische Erfahrbarkeit der Vorteile von Video als technische Verlängerung und didaktisch-methodische Ergänzung des Sprachlabors ist hier ja Ausgangspunkt des Berichtes gewesen.)

Alles in allem zeichnen sich in der Einstellung zu Video im Unterricht mehr oder weniger deutlich 2 Präferenzstrukturen ab, die auf die pädagogische Opposition vor Produkt- und Prozeßorientierung rückführbar sind (zu lesen als Implikatur, wer A bevorzugt, neigt zur Bevorzugung von B, neigt zur ... usw.):

A: Grammatik	A: Kommunikation
↓	↓
B: Reproduktion (Wissenswiederholung)	B: Kreativität (Könnensentwicklung)
↓	↓
C: Fernsehmitschnitt (schriftnah)	C: (semi-) authentische Tonband- und
↓	↓
D: Computer	D: Videoaufnahmen
PRODUKTORIENTIERUNG	PROZESSORIENTIERUNG

FORDERUNGEN

3 praktische Forderungen ergaben Fragebogenaktion und Videoseminare:

1. Eigenproduktionen vor allem für den Fachsprachenunterricht sollen weiterhin organisiert und rechtzeitig angeboten werden. Gewünscht wird die Bildung kleiner Teams für überschaubare Arbeitsvorhaben. Dominieren soll dabei nicht allein die Bundesrepublik, wünschenswert sind vielmehr authentische Aufnahmen aus allen deutschsprachigen Ländern, zumal aus der DDR.
2. Vielleicht schon im Spätsommer oder Frühherbst '89 sollte ein einwöchiges Intensivseminar angeboten werden, im dem systematisch und beispielreich in Produktionstechnik und Videodidaktik eingeführt wird.
3. Ausnahmslos alle AutorInnen bitten zur Kenntnis zu nehmen: Bei allen in Jyväskylä erhältlichen Videoaufnahmen und dazugehörigen Unterrichtsprogrammen handelt es sich selbstredend um V O R S C H L Ä G E. Prinzipiell sind wenigstens so viele Einsatzmöglichkeiten denkbar und zuzulassen, wie es am Unterricht Beteiligten gibt. Die Kritik, etwas sei so wie vorhanden nicht einsetzbar, fällt auf die KritikerInnen zurück.

Literatur zur Videodidaktik:

- Brandi, Marie-Luise/Helmling, Birgitte: Arbeit mit Video am Beispiel von Spielfilmen. München-Paris, 61, 1985
- Binder, Hellmut/Schröder, Hartmut (Hg): Video im allgemein- und fachsprachlichen Deutschunterricht. Dokumentation einer Seminarreihe. Jyväskylä: Korkeakoulujen kielikeskus, 1984
- Ehnert, Rolf/Piepho, Hans-Eberhard (Hg): Fremdsprachen lernen mit Medien. Festschrift für Helm von Faber zum 70. Geburtstag. München: Hueber, 1986
- Ehnert, Rolf/Eppeneder, Ralf (Hg): Video im Fremdsprachenunterricht. Materialien zweier Fortbildungsseminare. München: Goethe-Institut, 1987
- Faber, Helm von/Eggers, Dietrich (Hg): Video im Fremdsprachenunterricht. Ein Werkstattgespräch des Goethe-Institutes München in Zusammenarbeit mit dem AKDaF beim Deutschen Akademischen Austauschdienst (DAAD). München: Goethe-Institut, 1980
- Lonergan, Jack: Fremdsprachenunterricht mit Video. Ein Handbuch mit Materialien. München: Hueber, 1988

John Langille
Language Centre
University of Oulu

**SIXTH NATIONAL ENGLISH ORAL
SKILLS WORKSHOP 1988:
FINLAND-SWEDEN WORKSHOP FOR TEACHERS OF
OF LSP , September 23-25 1988**

It was a first, an event well worth attending.

It was also a first in that never before, to my knowledge, has such a high percentage of LSP teachers from Finland and Sweden been struck with the same malady (sea sickness) on the same night. The roll of the sea, the darkness of the night and the length of the day took some of the wind out of the participants' sails (oops, sorry) with regards to taking part in the social activities on the Saturday evening where Finnish and Swedish colleagues could get together in an informal setting.

The Working Group for In-Service Training in Finland, David Minugh of the English Department, University of Stockholm and Staffan Wahlén of the Center for Languages for Special Purposes, University of Stockholm joined forces to again remind us of the fact that there actually is life outside Finland (Sweden) and that this source of cooperation must be encouraged on all levels.

Tuija Nikko, acting director of the Language Centre for Finnish Universities, opened the Workshop and welcomed everyone on board. There was a total of 30 participants from Finland and about 20 from Sweden who joined us upon our arrival in Stockholm. The Finnish plenary and administrative session was chaired by Nancy Aalto, Tampere University Language Centre gave an update on the workshop. The main business at hand was the nomination and election of two new members for the Working Group for In-Service Training in Finland to replace the retiring members Elizabeth Heap-Talvela, Helsinki University of Technology, Language Centre and Nanette Lindeberg, University of Helsinki, Language Centre.

The Friday evening program was directed towards the participants from Finland and was provided by the Swedish contingent. Staffan Wahlén, director of the Center for Languages for Special Purposes, University of Stockholm gave a presentation on "LSP Teaching in Sweden". He summarized the history, structure, functions and scope of the Center. The fundamental differences in the organization of LSP teaching between the two countries this was followed by a lively and informative question and answer period.

After the coffee break Eleanor Wikborg, from the University of Stockholm, presented a very stimulating lecture entitled "Writing as a Process" followed by a demonstration. The lecture dealt with the teaching of writing and in particular the Bay Area Writing Project method (San Francisco). The major principles of the Bay Area project were summarized as follows: 1) writing is generative and

therefore pre-writing activities assist writers to "discover" their own topics, 2) writing is viewed as part of the thinking process: it should be used to work out ideas 3) it is important to get a response to what has been written at an early stage so as to help generate more material, 4) regular writing increases fluency and 5) it is important to revise, to "see again" and to change ideas. This was followed by an amusing demonstration in which these principles were implemented.

We arrived in Stockholm early Saturday morning and the large majority of the participants went ashore to do some shopping and sight-seeing. The Swedish contingent got in board in the early afternoon to be informed by Tuija Nikko about the Finnish language centre system and LSP-teaching in Finland. Later in the afternoon we came back to the ship and had a joint Finnish-Swedish coffee break where all the participants from both countries had the opportunity to become acquainted before the group work sessions started.

The group work part of the Workshop concentrated on integrating oral and writing skills and was led by the Finnish contingent. As we hit the open seas sessions were given on CAL (Gordon Roberts), LSP (Joan Nordlund), Presentations (Beryl Sandlund), Simulations (Vivian Paganuzzi), Suggestopedia (David Bergen) and Writing (Eleanor Wikborg). It is impossible, in this short summary, to describe the results which were achieved in each group and convey the great amount of preparation and work done by the group leaders. The leaders provided the participants with stimulating sessions, an opportunity to discuss contemporary issues, and, for many, a forum for initiating and maintaining cooperation in this field between colleagues in Finland and Sweden. The participants were asked to sign up for the sessions based on their own preferences and a good representation from both countries was guaranteed. The sessions were followed by a dinner and a social evening, which for all too many had to be cut from the agenda; the reason being the rough seas.

We finally arrived in Helsinki on the Sunday morning whereupon a Finnish-Swedish full plenary session was held. The group leaders provided a short summary of what had happened in their own sessions and this was followed by a question and answer period. The new members of the Working Committee were announced, namely, Vivian Paganuzzi, Kuopio University Language Centre, who until then had been a temporary member (replacing Ray Satchell, who was on leave of absence), and Mary Philip, from the University of Vaasa. The retiring members, Elizabeth and Nanette were thanked with a round of applause from the audience and presented with gifts as a small token of our appreciation for all the work they have done in association with In-Service Training in the Language Centre context.

The workshop was officially drawn to a close and our colleagues from Sweden had the rest of the morning and part of the afternoon to do some sight-seeing in Helsinki before boarding the boat again for what was hopefully smoother journey back home.

It was a first, an event well worth remembering.

Timo Sikanen
Korkeakoulujen kielikeskus

MITÄ KORKILLE KUULUU?

Kuluvan syksyn aikana on useilta laitoksilta tullut tiedusteluja viime keväänä mm. Kielikeskusuutisissa esitellyn Korkki-projektin tilasta ja mahdollisuuksista saada sen avulla vastauksia erilaisiin kielikeskusten toimintaa koskeviin kysymyksiin. Kyselyistä vain muutama on toistaiseksi voitu antaa nopea vastaus, koska suunnitelman mukaisesti tietojen tallennus perustuu ajantasaisiin tietoihin.

Hanke kielikeskuksia ja niiden antamaa opetusta koskevan tietokannan rakentamiseksi on nyt edennyt vaiheeseen, jossa järjestelmään parhaillaan talletetaan lukuvuotta 1988-89 koskevia tietoja. Järjestelmä tulee sisältämään tiedot kielikeskusten opettajista ja muusta henkilökunnasta, kursseista ja opiskelijoille asetetuista kielitaitovaatimuksista. Kehittämistavoitteena on ollut järjestelmä, jota kaikki kielikeskukset voivat itse käyttää ja jota ylläpitää teknisesti Korkeakoulujen kielikeskus ja Jyväskylän yliopiston laskentakeskus yhdessä ja sisällöllisesti kielikeskukset omalta osaltaan (yhdessä Korkeakoulujen kielikeskuksen kanssa). Ensimmäinen aineiston talletus tehdään Korkeakoulujen kielikeskuksen omana työnä.

Tämän vuoden lopulla ja tulevan vuoden alkupuolella tietokannan kehittämiseen liittyvät tehtävät jakautuvat viiteen ryhmään: 1. järjestelmän tekninen viimeistely, 2. yhteiskäytön edellyttämät toimet, 3. sisällön ylläpito, 4. hyötykäyttö, 5. ylläpitovastuun järjestämiseen.

1. Järjestelmän tekninen viimeistely

Teknisesti järjestelmä on tällä hetkellä otettavissa laitoksen omaan sisäiseen käyttöön, mutta siihen on syytä tehdä joitakin helppokäyttöisyyttä, monipuolisuutta ja suorituskykyä lisääviä parannuksia.

Tietojen talletus. Se tapahtuu aluksi massasyöttönä Korkeakoulujen kielikeskuksessa, mutta talletuksen hajauttaminen edellyttää erityisen syöttöohjelman laatimista, jotta tietojen päivitys jatkossa onnistuu kielikeskuksille ylimääräistä työtä mahdollisimman vähän aiheuttaen. Syöttöohjelman tarkoituksena on mahdollistaa mikrojen käyttö syöttövälineenä.

Raportit. Tällä hetkellä tietokannasta on saatavissa valmiiksi muotoiltuna "Kuka kukin on kielikeskuksissa" -kirjan sisältämät luettelot. Järjestelmän käytettävyyden parantamiseksi valmiiden raporttien määrää lisätään tekemällä erilaisia raportteja mm. kurssitiedoista ja kehittämällä henkilöraportteja.

Suorituskyky. Ohjelmiston suorituskykyä parannetaan toteuttamalla joitakin toimintoja C-kielisillä ohjelmilla, mikä nopeuttaa ohjelman toimintaa. Samoin käyttömukavuuden ja tehokkuuden parantamiseksi lisätään järjestelmään joitakin uusia ominaisuuksia, esimerkiksi kehitetään selaustoimintoja.

2. Yhteiskäytön edellyttämät toimet

Alkuperäisen yhteiskäyttöiseen tietokantaan tähän hankkeen toteuttamiseksi järjestelmää tullaan tarjoamaan laitosten käyttöön. Uusien käyttäjien mukaan ottaminen toteutetaan kokeiluna, johon muutamat kielikeskukset ovat jo ilmoittaneet halukkuutensa. Yhteiskäyttöä varten on toteutettava seuraavat toimet: Yhteyksien järjestäminen. Uuden laitoksen mukaantulo edellyttää käyttöoikeuksien ja yhteyksien järjestämistä, sekä käyttökoulutusta.

Koulutus. Korkeakoulujen kielikeskus järjestää jokaiselle mukaan tulevalle yksikölle päivän kestävä koulutuksen yksikön omissa tiloissa.

Käyttöopas. Järjestelmän käyttäjille laaditaan käyttöopas ja sitä päivitetään tarvittaessa. Oppaan laadinta on jo aloitettu ja se vastaa nykytilannetta suurimmalta osalta.

3. Sisällön ylläpito

Tänä syksynä aloitettu tietojen talletus jatkuu vielä suunnitteluvuoden puolella, koska talletus alkoi nollatilanteesta.

Lisäksi lähteenä käytettävien opinto-oppaiden tietojen toisistaan poikkeava esitystapa aiheuttaa sen että talletettujen tietojen yhdenmukaisuuden ja luotettavuuden turvaamiseksi tarvitaan runsaasti työtä hidastavia tarkistuskyselyjä. Tietojen päivittäminen seuraavan lukuvuoden alussa toteutunee vähäisemmällä työmäärällä varsinkin kun edellä mainitut kehittämishankkeet on toteutettu. Kokonaisaika-arvio talletustehtävistä on mahdollinen vasta kun ensimmäisestä talletuskerrasta on saatu riittävästi kokemusta.

4. Järjestelmän hyötykäyttö

Tietojen tallentaminen tietokantaan merkitsee itse asiassa kielikeskusopetusta koskevien tietojen keruuta laajemmin ja perustellisemmin kuin tähän mennessä on tehty. Nyt käytetty talletusmuoto mahdollistaa lisäksi sellaiset haut ja kyselyt, joita muilla menetelmillä kootuista tiedoista on ollut hankalaa tai mahdotonta koota. Kun kuluvan lukuvuoden opetustiedot ja kielitaitovaatimuksia koskevat asetus- ja tutkintosääntötiedot on talletettu, laaditaan niiden perusteella selvitykset kaikista keskeisistä ja usein esiintulevista kysymyksistä ja tulokset julkaistaan.

5. Ylläpitovastuu

Kehittämävaiheessa järjestelmän ylläpidosta ovat vastanneet ensin Korkki-projekti ja sen jälkeen laitokseen tilapäisesti palkattu suunnittelija. Järjestelmän vakiintuessa tämä osuus ylläpidosta siirretään laitoksen vakinaiselle henkilökunnalle.

Kielikeskuksille on jo lähetetty tarkistettavaksi listaukset henkilökuntaa koskevista tiedoista, jotka oli talletettu syksyllä ilmestyneiden opinto-oppaiden tietojen perusteella. Laitokset ovat suhtautuneet yhteistyöhön myönteisesti ja saatu palaute osoittaa, että mm. oppaiden ilmestymisaikataulusta johtuen tarkistuskierron on välttämätön. Joudumme jatkossakin kääntymään laitosten puoleen erityisesti kurssitietojen tarkistamiseksi ja toivomme yhteistyöhalun jatkuvan. Uskomme, että paikalliset olot ja ratkaisut hyvin tuntevalle tarkistuksen aiheuttama lisätyö ei ole kohtuuton.

Silja Ahlsved

Teknillisten oppilaitosten kieltenopettajien yhdistys

SAKSAN KIELI KIINNOSTAA TEKNIIKAN OPISELIOJOITA

Valtaosa (noin 80 %) teknillisten oppilaitosten saksan opiskelijoista pitää saksan osaamista tulevan ammattinsa kannalta tärkeänä ja lähes yhtä moni (noin 70 %) ajattelee, että tulevassa työpaikassa voidaan ehkä vaatia saksaa.

Tiedot perustuvat Teknillisten oppilaitosten kieltenopettajien yhdistyksen tekemään kyselytutkimukseen, jossa opiskelijoita pyydettiin merkitsemään lomakkeeseen rastilla ne kohdat, joiden katsoivat vaikuttaneen omaan kielivalintaansa. Lisäksi pyydettiin mainitsemaan muu mahdollinen syy sekä renkastamaan tärkein syy. Lomakkeilla kerättiin myös tiedot opiskelijoiden entisistä saksan opinnoista. Lomakkeen täytti 666 opiskelijaa 11 teknillisestä oppilaitoksesta.

Teollisuuden koulutusvaliokunnan vuonna 1987 julkaiseman kielitaidon tarvetutkimuksen mukaan 60 % toimihenkilöistä tarvitsi tai olisi tarvinnut saksaa työssään. Teknillisten oppilaitosten noin 20 000 opiskelijasta opiskelee saksaa alle 10 %, heistä noin 20 % kielen alkeita. Määrä on siis jyrkässä ristiriidassa koulutusvaliokunnan tutkimuksesta ilmenevien työelämän odotusten kanssa.

Opiskelijat ilmoittavat valinneensa saksan mm. koska olivat kuulleet tai todenneet, että saksaksi ilmestyy hyviä ammattilehtiä (noin 20 %), tai koska olivat vierailleet tai oleskelleet saksankielisessä maassa tai heillä oli siellä sukulaisia tai tuttavuuksia noin (32 %). Harjoittelupaikan saksankielisestä maasta haluaisi runsas kolmannes opiskelijoista.

Muita syitä esittäneet opiskelijat ovat selvästi huolestuneita yksipuolistuneista kielivalinnoista ja korostavat saksan merkitystä kaupan ja tekniikan kielenä.

KYSELY

Vieraan kielen valintaan vaikuttaneet syyt

Alla on lueteltu joukko syitä, jotka olisivat saattaneet vaikuttaa siihen, että valitsit saksan kielen vapaaehtoiseksi/valinnaiseksi aineeksesi tässä oppilaitoksessa. Merkitse rastilla ne kohdat, joiden katsot vaikuttaneen sinun valintasi. Rengasta tärkeintä syytä kuvaava rasti.

Rastit	(Tärkein syy)	
371	(46)	1. Olin jo aikaisemmin harrastanut saksaa.
522	(290)	2. Pidän saksan osaamista tulevan ammattini kannalta tärkeänä.
119	(9)	3. Olin todennut/kuullut, että saksaksi ilmestyy hyviä ammattilehtiä.
125	(8)	4. Olin oleskellut/vieraillut saksankielisessä maassa.
27	(2)	5. Tarvitsin saksaa harjoittelupaikassani.
167	(12)	6. Haluaisin harjoittelupaikan saksankielisestä maasta.
66	(2)	7. Haluaisin harjoittelupaikan saksankielisestä maasta vain, mikäli saisin siellä samat opintososiaaliset edut kuin Suomessa.
137	(8)	8. Olin tarvinnut saksaa yksityiselämässäni.
86	(11)	9. Minulla on sukulaisia/tuttavia saksankielisessä maassa.
218	(15)	10. Koska saksankieliset maat ovat tärkeimpiä kauppakumppaneitamme.
85	(4)	11. Haluaisin tutustua saksankielisissä maissa kehitettyihin teknologioihin, joihin en käännösten avulla uskonut voivani tutustua riittävän nopeasti.
171	(13)	12. Arvelin saavani kielilisiä, jos osaan saksaa.
487	(89)	13. Ajattelin, että tulevassa työpaikassani voidaan ehkä vaatia saksaa.
172	(8)	14. Olen kiinnostunut erilaisista kulttuureista.
198	(34)	15. (muu syy)

Entiset opinnot	Olen lukenut saksaa aikaisemmin	
0 v. 89	peruskoulussa	___ v.
1 " 23	lukiossa	___ v.
2 " 41	muualla	___ v.
3 " 135		
4 " 56		
5 " 213		
6 " 47		
7 " 21		
8 " 27		
9 " 9		
10 " 4		
11 " 0		
12 " 0		
13 " 1		
Yht. 666		

KIITOS!

Gabriella Lallukka
Helsingin yliopiston kielikeskus

"ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА СОЗДАНИЯ КОММУНИКАТИВНО ОРИЕНТИРОВАННЫХ ИНДИВИДУАЛИЗИРОВАННЫХ УЧЕБНИКОВ РУССКОГО ЯЗЫКА"

MAPRJALIN KANSAINVÄLINEN
KONFERENSSI TALLINNASSA
27.9. - 1.10.1988

MAPRJALin symposiumin aiheena olivat venäjän kielen oppikirjat. Osallistujia oli noin 150, tallinnalaiset opettajat mukaanluettuina noin 200. Ulkolaisia osallistujia oli alle 50, kaukaisimmat vieraat tulivat Kuubasta ja Kiinasta. Suurin oli suomalaisten ryhmä, joista kahdeksan oli mukana koko konferenssin ajan.

Tämänkertaisen konferenssin tunnelma oli erikoislaatuinen siksi, että konferenssi pidettiin Tallinnassa. Heti avajaisissa esitettiin elokuva "Eesti", jonka isänmaallinen sävy tuli varmasti selväksi viroa täysin taitamattomillekin.

Avajaispäivän mielenkiintoisin esitelmä oli virolaisten: "A.A. Metca - K.P. Алликметс: «Коммуникативный учебник-каков он?»"

Yleisistunnot käsittelivät seuraavia aiheita:

1. Теория и практика создания школьного учебника
2. Теория и практика создания учебника русского языка для студентов-филологов/нефилологов

Konferenssi oli jakautunut seitsemään sektioon (круглый стол), joissa oli sekä esitelmiä että käytiin keskustelua seuraavista aiheista:

1. Проблемы учебного текста
2. Проблемы создания компьютерных программ
3. Проблемы упражнений в учебнике
4. Учебные словари и разговорники
5. Место грамматики в коммуникативно ориентированном учебнике
6. Технология создания коммуникативно ориентированных учебников
7. Учебники для студентов-нефилологов

Suomalaisista osallistujista viisi piti esitelmän, joista yleisistunnoissa esitettiin

- Malle Leppälä: Вопрос приближения учебного процесса к условиям естественной коммуникации
- Inkeri Vehmas-Lehto: Специализированный учебник для студентов юридического факультета
- Aila Pesonen: Описание некоторых случаев употребления числовых форм при сочинении в русском и финском языках
- Riitta Lehtikainen: Равнительный анализ определения в родительном падеже в финском и русском языках
- Gabriella Lallukka: Проблемы отбора учебного материала на продвинутом этапе

Konferenssissa oli joka päivä tarjolla myös kulttuuria. Ohjelmassa oli kaksi konserttia: kamarimusiikkia Raati-huoneessa ja urkukonsertti Nigulisten kirkossa. Ministeri Piirimaan vastaanotto Glenin linnassa sisälsi laulu- ja kansantanssiesityksen. Lisäksi käytiin Kirovin kolhoosissa. Kulttuuripuolen kohokohtana oli 30.9. päivän kestävä retki Tarttoon ja tutustuminen Tarton yliopistoon.

МАПРЈАlin konferenssista kerrotaan enemmän Aspektin ja "Русский язык за рубежом"-lehden sivuilla.

KIRJAKATSAUS - BOOKS BRIEFLY

Eila Hämäläinen:

ALETAAN! SUOMEN KIELEN OPPIKIRJA VASTA-ALKAJILLE

Yliopistopaino. Helsinki 1988.

Uusin suomen kielen alkeisoppikirja ulkomaalaisille on laadittu lukuvuoden pituiselle intensiivikurssille, jonka aikana opiskelijat opiskelevat suomea päätoimisesti ja joka päivä. Tavallisiin vuoden mittaisiin alkeiskursseihin verrattuna ehditään siis paljon enemmän eli tarvitaan myös paljon enemmän materiaalia. Aletaan! tarjoaakin hyvin monipuolisia näkökulmia suomen kieleen.

Tekijä, Helsingin yliopiston ulkomaalaisopetuksen lehtori, on kokenut ulkomaalaisten opettaja. Käytännöllinen ote ja kokemuspohjainen tieto siitä, mitä oppitunnilla ehtii ja voi tehdä, leimaavat kirjaa. Muutaman vuoden opettanut tietysti on jo itsekin huomannut, mitkä asiat tuottavat useimmille vaikeuksia ja missä kohtaa on parasta jättää yksityiskohtaisten selitysten antaminen jatko-opintojen varaan. Vasta alalle tullut sen sijaan hyötyy, jos tutustuu tähän kirjaan nimenomaan tarkkaillen asioiden painotuksia ja esittämisyjärjestystä, vaikka ei itse juuri tätä oppikirjaa käyttäisikään.

Täydellistä suomen morfologian esittämisyjärjestystä ei ole - alue on siksi laaja, että aloittipa mistä nurkasta tahansa, kompastuu ennen pitkää siihen, että lauseen muodostamiseksi tarvitaan tietoa, jota ei ole vielä opetettu. Tietysti voi opettaa pelkkiä irrallisia muotoja hyvässä järjestyksessä, mutta se taas ei auta opiskelijoiden kommunikaatiotarpeen tyydyttämisessä.

Eila Hämäläinen on mielestäni valinnut hyvin toteuttamiskelpoisen tavan tuoda esiin muoto-opin asioita. Jotakin voisi tietenkään aina muuttaa; en esimerkiksi ottaisi esille possessiivisuffikseja niin aikaisin (s. 32) kuin tässä kirjassa, vaikka ne ohitetaankin hyvin kevyesti, edes nimeä (onneksi) mainitsematta. Varsinkaan en sijoittaisi niitä genetiivin

(engl. possessive!) kanssa samalle sivulle. Mutta monikon partitiivin ja haluaisin-muodon ottaminen käyttöön muihin oppikirjoihin verrattuna varhain auttaa oppilaita selviämään käytännön puhetilanteista jo kurssin alkupuolella.

Ääntämisohteet tulevat poikkeuksellisesti vasta viidennessä kappaleessa. En ole tätä tapaa kokeillut, mutta järjestyksestä voi kyllä perustella sillä, että siihen mennessä kieltä on jo kuultu ja yritetty puhuakin hiukan, joten opiskelijoilla on ollut tilaisuus tehdä omia havaintojaan, joita voi sitten testata ääntämisohteita luettaessa.

Puhekieleen ei kirjassa juuri puututa. Puhekielen passiivin käyttö toki on esillä jo kirjan nimessä, ja lyhyet tyyliohjeet pitkin matkaa muistuttavat opettajaa näiden asioiden selittämisestä.

Pari tavallisista poikkeavaa tehtävyyppiä ansaitsee maininnan: infinitiivin ja taivutusmuodon yhteyttä opetetaan parinetsintätehtävän avulla (s. 38), ja sanaston mieleenpainamista taas yhden teeman ympärille kuuluvien sanojen etsimisellä (s. 108). Jälkimmäisen tehtävän instruktio saisi tosin olla selvempi, ettei lukija tulisi ajatelleeksi taivutusopillisia teemoja.

Kirjan alussa kerrotaan opiskelijalle, ettei pidä uskoa suomen olevan erityisen vaikea kieli. Siksi on varmaan lipsahdus, että sivulla 42 luokitellaan jopa tavallisen kvantitatiivisen astevaihtelun sisältävät verbit "vaikeiksi".

Kaiken kaikkiaan uusi kirja on tervetullut opettajajohdojen, melko tiheään kokoontuvien kurssien avuksi. Itseopiskeluun sitä ei ole tarkoitettukaan. Myös lisämateriaalia tarvitaan aina, ja esipuheessa lukijalle annetaan vihjeitäkin sen hankkimiseen. Kirja on toistaiseksi vailla kustantajaa, mutta sitä voi ostaa Helsingin yliopiston ulkomaalaisopetuksen toimistosta (Fabianinkatu 33, 00170 HKI, puh. 191 2889) sadalla markalla.

Maisa Martin

Cyril J. Weir:

COMMUNICATIVE LANGUAGE TESTING

Exeter Linguistic Studies -sarja, Vol. 11
University of Exeter, Exeter 1988

Cyril Weirin kirja Communicative Language Testing tarkastelee nimensä mukaisesti kielitaidon mittaamista kommunikatiivisesta näkökulmasta. Teos on erikoisen tervetullut siksi, että vaikka kommunikatiivisuus on yleistynyt opetuksessa kaikkialla, ei testaus ole yleensä pysynyt perässä kehityksessä. Weir on viime vuodet ollut englantilaisessa Associated Examining Boardissa kehittämässä uutta kansainvälistä kommunikatiivista koetta nimeltä "Test in English for Educational Purposes" (TEEP), joten hänellä on kokemusta tällaisten testien laatimisesta ja siinä esiin tulevista ongelmista.

Kirja jakautuu viiteen osaan, jotka ovat: 1) kriittinen yleiskatsaus kielitaidon mittaamiseen, 2) testin tärkeimmät ominaisuudet, 3) testin laatimisen vaiheet, 4) erilaiset testityypit ja 5) liitteinä olevat esimerkit neljästä kansainvälisestä englannin kielen kokeesta. Teoksesta löytyy siis luettavaa sekä teoriasta että käytännöstä kiinnostuneelle lukijalle.

Kirjan alkupuoli sisältää teoreettispainotteisen kuvauksen kielitaidon mittaamisen kehityksestä ja keskeisimmistä ongelmista. Kirjoittaja toteaa, että testauksen suurimpia ongelmia on se, ettei vielä tiedetä tarpeeksi siitä, mitä kielitaito on, oli se sitten määritelty kommunikatiivisesti tai jollain muulla tavalla. Weir pitää kuitenkin Canalen ja Swainin näkemystä kommunikatiivisesta kompetenssista hyödyllisenä: nämä katsoivat sen koostuvan kieliopillisesta, sosiolingvistiksesta ja strategisesta kompetenssista (myöhemmin Canale luki mukaan diskurssikompetenssinkin). Kirjoittajan mukaan kommunikatiivinen testi mittaisi kielitiedon (kompetenssi) lisäksi myös kielen käyttöä mielekkäissä kommunikatiotilanteissa (performanssi). Tyypillisiä kommunikatiivisen testin ominaisuuksia ovat tämän lisäksi mm. eri taitojen integrointi, autenttiset ja testattavan ammattiin sopivat tekstit ja kielenkäyttötilanteet, "suorat"

testausmenetelmät, testattavien välisen interaktion korostuminen ja tietty ennalta-arvaamattomuus.

Mielenkiintoista olisi ollut lukea Weirin mielipiteitä siitä, miten relevantteja muunlaiset kielitaito- ja kielenoppimismallit ovat kommunikatiivisen testauksen kannalta (esim. informaation prosessointiin perustuvat mallit). Tarkastelun suppeuteen on varmaan ollut syynä halu rajata esitys kommunikatiiviseen näkökulmaan ja pitää teoriapuoli kohtuullisen helpolukuisena.

Kielitaidon luonteen lisäksi Weir käsittelee kommunikatiiviselle testaukselle tyypillistä ongelmaa, nimittäin testin tuloksen yleistettävyyttä: voiko yhden tilanteen perusteella päätellä, miten muissa tilanteissa selviytyy? Tätä kysymystä käsittelevä osa on kirjan parhaita, vaikkei vielä tiedetäkään, miten hyviksi Weirin esille tuomat ratkaisuehdotukset osoittautuvat.

E erityisen hyvin on kirjoittaja onnistunut testin perusvaatimusten tarkkuuden eli validiteetin ja luotettavuuden eli reliabiliteetin esittämisessä selkeänä kokonaisuutena. Varsinkin validiteetin eri alalajit jäsentyvät kirjoituksessa harvinaisen johdonmukaiseksi systeemiksi verrattuna useimpiin muihin alan esityksiin. Mielenkiintoista on Weirin päätös käsitellä validiteetin yhteydessä myös perinteisen testauksen huomiotta jättämiä näkökulmia kuten testauksen vaikutusta opetukseen ja testin uskottavuutta. Weir edustaakin testaus-tutkimuksessa brittiläistä lähestymistapaa, jossa painopiste on testin suunnittelussa. Perinteinen tutkimus on keskittynyt tilastollisiin analyysihin jälkikäteen, kun testi on jo pidetty ja tulokset saatu.

Ainut mitä esityksen tästä osasta jää ehkä kaipaamaan on eksplisiittinen selvitys siitä, miten testien kriteerivii-teisyys on otettava huomioon kommunikatiivisten testien suunnittelussa. Kriteerivii-teisessä testissä testattavan suoritusta ei verrata muihin testattaviin vaan ulkopuoliseen kriteeriin, joka voi olla kielikeskusopetuksessa käytetty: "pystyy lukemaan oman alansa vieraskielistä kirjallisuutta", tai jokin tarkemmin määritelty kriteeri. Vastaavia taidon tason määri-tyksiä tehdään kommunikatiivisessa testauksessakin. Weirin mukaan ratkaisevaa kriteerivii-teisyyden kannalta on se, miten

onnistunut testin sisältö on (s. 37). Asiaa siis käsitellään implisiittisesti sisällön suunnittelussa, mutta tarkempi analyysi kriteerivii-teisyyden näkökulmasta olisi ollut mielenkiintoista luettavaa.

Testaustapojen analyysi on opettajan kannalta varmaankin kiinnostavin osa kirjassa, sillä siinä Weir käy läpi melkoisen joukon eri testejä, jotka on ryhmitelty lukemis-, kuuntelu-, kirjoittamis- ja puhumistaitojen testeihin. Jako sinänsä on osaksi vain ohjeellinen, sillä joitakin testityyppejä kuten monivalintaa voidaan käyttää useamman taidon testauksessa ja toisaalta jotkut testit ovat luonteeltaan integratiivisia eli ne on tarkoitettu mittaamaan useita eri taitoja yhtäaikaa (esim. sanelu). Luku tarjoaa erinomaisen ja yleistajuisen katsauksen siitä, mitä eri testeistä nykyisen tutkimuksen valossa tiedetään.

Joitakin testejä Weir käsittelee melko lyhyesti, mikä useimmiten johtunee siitä, ettei niistä yksinkertaisesti vielä ole tutkittua tietoa. Kuitenkin esimerkiksi cloze-testeistä olisi kaivannut vieläkin tarkempaa analyysiä, sillä niitä on tutkittu melko paljon viimeisten kymmenen vuoden aikana. Parhainta tässä luvussa onkin melko perusteellinen kirjoitus- ja puhumistestien arviointi. Useissa testityypeissä ongelmalista on arvostelun oletettu subjektiivisuus, mitä voidaan vähentää arviointi-kriteerien kehittämällä ja arvioijien koulutuksella. Näihin pulmiin Weir puuttuukin kiitettävästi.

Kirjan lopussa esitellään näytteitä ja laatimisperusteita neljästä kansainvälisestä englannin kielen testistä: Test of English for Educational Purposes (TEEP), The Communicative Use of English as a Foreign Language (tekijä Royal Society of Arts), The English Language Testing Service Test (ELTS) ja Test in English Overseas (tekijä Joint Matriculation Board). Näistä ilmenee, miten kommunikatiivisuus on toteutunut nykyisin käytössä olevissa kokeissa.

Kaiken kaikkiaan kirja on selkeälukuinen yhteenveto keskeisimmistä kielitaidon mittaamisen kysymyksistä kommunikatiivisuuden näkökulmasta. Teoksen lyhyys - 96 sivua varsinaista tekstiä - rajoittaa tietenkin käsittelyn laajuutta ja syvyyttä, mutta tähänkin sivumäärään on kirjoittaja saanut mah-tumaan lähes kaiken oleellisen testauksesta.

Ari Huhta

DiPietro, R. J.

STRATEGIC INTERACTION LEARNING LANGUAGES THROUGH SCENARIOS

Cambridge: Cambridge University Press, 1987.

This publication is an attempt to offer an approach which enables the learner to use a foreign language in a meaningful and purposeful way as an integral part of the learning process. The author goes further than just describing ways in which authentic discourse can be developed within the confines of the classroom and offers an alternative approach to the development of spoken language skills. This he calls the 'interactive approach' which is similar to what a number of Finnish language centre teachers have probably been doing for years.

The point of this approach is to go beyond just getting students to talk, as through widely used pair work and basic problem-solving exercises, towards the development of socially-meaningful and strategic discourse embedded in situations which are realistic and socially demanding.

One of the major problems with a host of language-production exercises that are used in Finnish universities to elicit both written and spoken language concerns the notion of relevance. A great many so-called 'pair work' exercises, based on information transfer or problem-solving, demand too little intellectual or socially meaningful involvement on the part of the learner. Likewise a number of role-play exercises fail to succeed with Finnish students at tertiary level because of the highly artificial, irrelevant and sometimes demeaning demands they place on the learner. Admittedly they can work, notably with teacher-training, drama and some mature students if the role play is perceived as relevant to their professional lives.

But we have to ask ourselves if the talk we elicit through pedagogic approaches such as these is of a quality that is commensurable with the high academic standing of the bulk of our students in the language centres.

It used to be the case that language learning classrooms dominated by silence or teacher-monologue were criticised for being 'uncommunicative' in orientation. Classrooms in which pairs of students talk incessantly at each other, regardless of the quality of their discourse or its relevance to the interests of the learners, soon took on the badge of success. But even those who have managed to increase levels of learner-talk in their teaching know that this is simply not enough.

A publication like this can help us improve the quality of learner-talk in the classroom. It is a new practical approach, emanating from discourse analysis and psychology, to the elicitation of socially meaningful written and spoken language in the language learning environment.

The core unit in DiPietro's strategic interactive approach is the scenario. This is a near-to-real-life situation which requires unplanned and strategic use of language in interaction between two or more learners. In the scenario the participants interact with slightly conflicting interests and goals. Their objective is to realise their goals through choosing and successfully using appropriate tactics and strategies in their spoken language. They create their own roles and projection of 'self' in these interactions.

DiPietro rightly claims that through this type of context the language learner becomes involved with the social dimension of spoken language and that this personal involvement not only enhances the actual task of language learning but also boosts overall levels of interest and motivation. In addition, it places the learner in the role of producer, receiver and analyst. It is the notion of analysis which may appeal strongly to the empirical and investigative academic interests of some Finnish language centre students.

The scenarios are handled in the classroom in the following way: (a) The scenario is described to a class with key background or terminology taught. Some time could be spent on introducing some specific types of strategy here. The group divides into small groups/pairs for pre-performance preparation in which approaches to the scenario are raised and discussed and rehearsals take place. (b) The groups select representatives who face each other for the final performance. These

representatives can request advice from their rehearsal groups as necessary. (c) After the performance the class reassemble for what DiPietro calls a 'de-briefing' session. Here the performance and outcome are reviewed and analysed with the teacher providing input on how tactics are realised linguistically.

Video recording can best capture the spirit of the performance for the sake of the debriefing session although its usefulness in the Finnish learning environment remains somewhat controversial. Its use may detract from the students listening carefully to the performance as it takes place, knowing that they will be able to review it on video. Thus there is a likelihood of increasing passivity in the debriefing session. In addition it is often regarded as 'bad form' to publicly criticise a fellow student and a video play back may involve distracting attention away from a review of tactics and strategies to who performed well or poorly.

In all communicative situations speakers use tactics and strategies to protect or enhance the type and amount of face they have invested at any given time. These vary considerably according to personality, culture and context. We can no longer assume "that these things cannot be taught and anyway the students pick these things up as they go along" because we are in the business of teaching a foreign language which, when used, demands appropriate strategic choice. This is particularly true when speakers display a good grasp of the lexis, grammar and pronunciation of a foreign language as is often the case with the Finnish learner. A learner cannot be assumed to be able to transfer strategic approaches and their linguistic realisation directly from Finnish to a foreign language.

Discourse analysis and cross-cultural conversational studies are now providing us with insights into everyday language use which previously we simply haven't been able to accommodate into our teaching. This book simply collects together some ideas for getting started with intellectually demanding exercises which allow us to steer away from classrooms characterised by silence, monologue or drudgepuddle-verbiage.

David Marsh

TIEDOTUKSIA - INFORMATION

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUKSEN NAUHOITEPALVELU TIEDOTTAA

Uusia ääniteitä

Saksa

Reihe I: 113. Finnische Gäste im Bezirk Erfurt 18'
 114. Impressionen aus der Blumenstadt Erfurt 21'30"
 115. Auf den Spuren des Reformators 17'

Englanti

BBC Science Magazine:

40/88 New Data on Pluto and Charon 5'10"
 Intracellular Immunisation 7'
 Breaking the Bonds 4'40"
 The Incremental Universe 8'15"
 41/88 Contraceptive Vaccine 4'30"
 How the Brain Works 6'30"
 Solar Vortices 4'
 John Cairns on His Heretical E-Coli 8'15"
 43/88 Frequency of Genetic Disorders 5'40"
 Causes of Space Sickness 5'55"
 Research on Free Radicals 7'10"
 Nobel Prizewinning Physicist Melvin Schwartz 5'50"

Utbildningsradion-videonauhoja:

2000:

84304/tv 9 Den nya eliten 10'

VARDAGSJURIDIK:

87366/tv 4 Borgenär och gäldenär - om ekonomi och juridik 30'

DATAKUNSKAP:

85443/tv 4 I går - i dag - i morgon 30'

Tiedustelut ja tilaukset: 941-292886/Kyppö (ääninauhat)
 941-293879/Helin (videonauhut)

1.11.1988

Hyvät ulkomaalaisille suomea opettavat!

Olen juuri palannut virkavapaalta ja on aika ryhtyä taas hoitamaan näitä ulkomaalaisopetuksen asioita. Ensi työkseni kutsun teidät kaikki suomea vieraana kielenä opettavien tapaamiseen, joka pidetään Helsingissä 9. ja 10. joulukuuta, kuten elokuun Kielikeskusuutisia tarkkaan lukeneet jo tietävät. Lähetän tämän kutsun kaikille niille, joiden osoite on tiedossani, mutta jos tunnet jonkun tätä työtä tekevän, anna sanan kiertää. Myös ulkomailla suomea opettavat saavat tämän kutsun tiedoksi siltä varalta, että jostakin syystä sattuisivat olemaan Suomessa juuri tuolloin. Tilaisuuden järjestävät Helsingin yliopiston ulkomaalaisopetus ja Korkeakoulujen kielikeskus yhdessä.

OHJELMA

Perjantai 9.12.1988

- 11 - 12 Ilmoittautuminen. Fabianinkatu 33, luentosalin 3b.
- 12 - 14 Margareta Corell ja Gunilla Gentzell, Tukholma, esittelevät ruotsin opetusta vieraana kielenä Tukholman yliopistossa, erityisesti käytössä olevia kielikokeita.
- Kahvitauko
- 14.30 - noin 17 **Ö**nne Levkoi, Tallinna, kertoo ja näyttää kuvia suggestopedisistä suomen kielen kurssistaan.
- Aira Parviainen, Helsinki, kertoo suggestopedisistä suomen kielen alkeiden aktivointi -kurssistaan.
- Keskustelua
- Ilta Tilaisuus teatterikäyntiin ja/tai muuhun yhdessäoloon:
Svenska teatern: Sista skriket
Villensauna: Lähtö
Pöytävaraus Pam-Pamissa (yliopiston lähellä)

Lauantai 10.12.1988

- 9 - 10 Uusien videomateriaalien esittelyä
- 10 - 12 Auli Hakulinen, Helsinki: Arkipuheen kohteliaisuuskeinot
Keskustelua
- 12 - 13 Seuraavan kokoontumisen suunnittelua, yhdessäolon päättäminen.

Ei osallistumismaksua, mutta majoitus ja matkat on jokaisen järjestettävä ja kustannettava itse. Anokaa rahaa työnantajalta! Ilmoittautuminen 20.11.1988 mennessä Maisa Martinille Korkeakoulujen kielikeskukseen kirjeitse tai puh. 941 - 292 889. Mainitse haluatko teatteriin. Tervetuloa! **Maisa**

Deutschlehrerseminar

28.-29. Januar 1989 im Goethe-Institut

Samstag, 28.1.

10-13 Uhr

Prof. Dr. E. König, FU Berlin, Fachbereich
Neuere fremdsprachliche Philologien
Genauere Kommunikation kann man lernen bzw.
lehren: Partikellehre + Modalität in der Praxis

Referat — Diskussion — Gruppenarbeit

bis 14.30 Uhr

Mittagspause

14.30-16.30 Uhr

Fortsetzung

Geselliges Beisammensein

Sonntag, 29.1.

10-12 Uhr

Lektor Dr. P. Starmans, Universität Helsinki,
Institut für germanische Philologie
Vientikoulutussäätio Finnisches Institut für
Exportförderung
Die Fragetechnik von Interviews... und was
man daraus folgern kann.
Das Resultat einer Untersuchung.

Referat — Diskussion

Anmeldung bis 25.1.89 an das Goethe-Institut, Hämeenkatu 14 C,
33100 Tampere, Tel. 931-228 982. Die Teilnahme ist frei.

**INFORMATION zu
INTERNATIONALEN HOCHSCHULFERIENKURSEN
für Germanisten
in der Deutschen Demokratischen Republik 1989**

**Kurse für Hochschulgermanisten, Deutschlehrer,
Methodiker und Übersetzer**

Berlin Humboldt-Universität Berlin Reinhardstraße 7, Berlin, 1040, DDR	6.7.—26.7.1989
Weimar I Weimar II Friedrich-Schiller-Universität Jena Universitätshochhaus 4, Jena, 6900, DDR	7.7.—27.7.1989 29.7.—18.8.1989
Dresden Technische Universität Dresden Mommsestraße 13, Dresden, 8027, DDR	2.7.—22.7.1989
Halle Martin-Luther-Universität Halle Universitätsring 4, Halle/Saale, 4020, DDR	9.7.—29.7.1989
Karl-Marx-Stadt Technische Universität Karl-Marx-Stadt PSF 964, Karl-Marx-Stadt, 9010, DDR	9.7.—29.7.1989
Leipzig I und Leipzig II Karl-Marx-Universität Leipzig Lumumbastraße 4, Leipzig, 7022, DDR <i>Die Kursgebühren betragen 750.00 Mark.</i>	5.7.—25.7.1989

Kurse für Studenten der Germanistik

Berlin Humboldt-Universität Berlin Clara-Zetkin-Straße 1, Berlin, 1086, DDR	6.7.—26.7.1989
Weimar III Hochschule für Architektur und Bauwesen Weimar Coudraystraße 13, Weimar, 5300, DDR	10.8.—30.8.1989
Leipzig III Technische Hochschule Leipzig Karl-Liebknecht-Straße 132, Leipzig, 7030, DDR	31.7.—20.8.1989
Ilmenau Technische Hochschule Ilmenau PSF 327, Ilmenau, 6300, DDR	9.7.—29.7.1989
Rostock Wilhelm-Pieck-Universität Rostock Kröpeliner Straße 26, Rostock, 2500, DDR	8.7.—28.7.1989
Greifswald Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald Bahnhofstraße 46/47, Greifswald, 2200, DDR	10.7.—30.7.1989
Magdeburg Technische Hochschule „Otto von Guericke“ Magdeburg PSF 124, Magdeburg, 3010, DDR <i>Kursgebühren betragen für Berlin, Weimar III und Leipzig III 750.00 Mark, für die anderen Kurse 680.00 Mark.</i>	10.7.—30.7.1989

**Kurse für Deutschlehrer an allgemeinbildenden Schulen
und für Lehrerstudenten**

Erfurt Juli Erfurt August Pädagogische Hochschule „Dr. Theodor Neubauer“ Erfurt/Mühlhausen, Abteilung Ausländerstudium PSF 848, Erfurt, 5010, DDR	4.7.—25.7.1989 1.8.—22.8.1989
Zwickau Pädagogische Hochschule „Ernst Schneller“ Zwickau Scheffelstraße 39, Zwickau, 9560, DDR	5.7.—25.7.1989
<i>Die Kursgebühren betragen für Erfurt 580.00 Mark und für Zwickau 700.00 Mark. Alle Kursgebühren sind in konvertierbarer Währung zu zahlen.</i>	
Sprachintensivkurse Deutsch für Wissenschaftler, Spezialisten und Studenten 1989 in der DDR	
Berlin Hochschule für Ökonomie „Bruno Leuschner“ Hermann-Duncker-Straße 8, Berlin, 1157, DDR (Zusätzliches Angebot: Deutsch aus Wirtschaft und Handel)	29.6.—28.7.1989
Dresden Hochschule für Verkehrswesen „Friedrich List“ Friedrich-List-Platz 1, Dresden, 8010, DDR (Zusätzliches Angebot: Deutsch aus Technik und Verkehr)	1.7.—30.7.1989
Dresden-Radebeul Herder-Institut der Karl-Marx-Universität Leipzig Borstraße 9, Radebeul, 8122, DDR (Zusätzliches Angebot: Deutsch aus den Gebieten Recht und Pädagogik)	25.7.—23.8.1989
Freiberg, Bergakademie Freiberg Akademiestraße 6, Freiberg, 9200, DDR (Zusätzliches Angebot: Deutsch aus Technik und Geologie)	24.7.—22.8.1989
Leipzig, Handelshochschule Leipzig Markgrafenstraße 2, Leipzig, 7010, DDR (Zusätzliches Angebot: Deutsch aus Handel und Wirtschaft)	4.7.—2.8.1989
Wismar, Ingenieurhochschule Wismar Philipp-Müller-Straße, Wismar, 2400, DDR (Zusätzliches Angebot: Deutsch aus den Gebieten der Naturwissenschaften)	31.7.—29.8.1989
Karl-Marx-Stadt Technische Universität Karl-Marx-Stadt Straße der Nationen 62, Karl-Marx-Stadt, 9010, DDR (Zusätzliches Angebot: Deutsch aus Technik und Wirtschaft)	20.9.—19.10.1989
Rostock, Wilhelm-Pieck-Universität Rostock Richard-Wagner-Straße 6, Rostock, 2500, DDR (Zusätzliches Angebot: Deutsch aus dem Gebiet Medizin)	4.7.—2.8.1989
Zittau, Ingenieurhochschule Zittau Theodor-Körner-Allee 16, Zittau, 8800, DDR	5.7.—3.8.1989
<i>Die Kursgebühren betragen zwischen 1400 und 1750 Mark in konvertierbarer Währung.</i>	
Anfragen und Bewerbungen sind an die Kurseinrichtungen zu richten. Auskünfte und Teilnahmeerklärungen erhalten Sie auch vom	
Deutschlektorat beim DDR-Kulturzentrum Hämeentie 8 A, PL 296, 00531 Helsinki Tel. 90-737920	

Karl Marx University Leipzig

Foreign Language Centre

**LSP TEXT ANALYSIS
- Linguistic Criteria, Approaches, Application -**

Leipzigissa heinä/elokuussa 1989 järjestettävällä kurssilla **LSP Text Analysis/Fachtextanalyse** käsitellään mm. seuraavia erikoisalojen kielten tutkimukseen ja opettamiseen liittyviä teemoja:

- concept and definition of LSP text
- LSP text forms and text form variants (genres and subgenres)
- methods of LSP text analysis
- contrastive aspects of LSP text analysis
- application of LSP text analysis to foreign language teaching and learning for different target groups and proficiency levels

Kurssi koostuu luennoista ja seminaareista, joissa osanottajilla on mahdollisuus esitellä omia tutkimuksiaan englannin, saksan, venäjän, ranskan tai ruotsin kielellä. Ohjelmaan kuuluu myös retki Dresdeniin. Lisätietoja antavat kurssin järjestäjät Prof. Dr. sc. phil. Rosemarie Gläser ja Prof. Dr. sc. phil. Werner Reinecke

Karl-Marx-Universität Leipzig
Sektion Fremdsprachen
Karl-Marx-Platz 9
Leipzig 7010
DDR

Tarkemmat tiedot kurssista ilmestyvät myöhemmin.

October 11, 1988.

COMPUTER CONFERENCE

Stockholm, September 7 to 9, 1989

The English Department of Stockholm University announces a conference on the use of computers in language research and teaching to be held on September 7 to 9, 1989.

Background

Many English departments, departments of linguistics and other language departments have been using computers in language teaching and research for several years. However, so far it has been difficult to get an overall view of what is going on in the field. The aim of the Stockholm conference is to put an end to this situation, and to make it possible for all interested parties to become familiar with developments in other departments, be they in Sweden or abroad.

Papers and activities

The scope of the conference is wide. Papers are invited on any aspect of the use of computers in language research and teaching. The programme will contain a few lectures, but the emphasis will be on shorter presentations and workshops.

Registration

At the bottom of the page you will find a registration slip which can be used to indicate your interest in the conference. The slip is not intended as a binding registration but as an indication of interest. Those who send it in before December 1 1988 will receive a second circular with a final and binding registration form enclosed.

Hoping to hear from you in the near future

Magnus Ljung
Department of English
University of Stockholm

*****

COMPUTER CONFERENCE
Stockholm, September 7 to 9, 1989

Please address this slip to

Name: .....

Ingegerd Folcker
Department of English
Stockholm University
S-106 91 Stockholm
Sweden
'phone: 08-16 35 90

Address: .....

.....

.....

SEMINAARIKUTSU:

VAKKI - Vaasan korkeakoulun käännösteorian ja ammattikielten tutkijaryhmä järjestää IX VAKKI-seminaarin 11-12.2.1988 Vöyrillä aiheesta

Erikoiskielet ja käännösteoria

Seminaariin toivomme esitelmiä esim. seuraavilta soveltavan kielitieteen aloilta: erikoiskielten tutkiminen eri näkökulmista, ammattikielten opettamisen tutkiminen, terminologian ja leksikografian teorian tutkimus, käännösteoria, tietokoneavusteinen kääntäminen (ei kuitenkaan demonstraatiomahdollisuutta) tai näihin aloihin liittyvät aiheet. Seminaariin on kutsuttu 3 ulkomaista vierasta, joista leksikografi Beryl T. Sue Atkins Isosta Britanniaasta on jo vahvistanut tulonsa. Hänen aiheenaan on "Corpus lexicography. A new dimension".

Toivomme, että tällä kertaa kaikilla osallistujilla olisi esitelmä. Muut paitsi kutsuttujen esitelmät esitetään rinnakkaisissa "työryhmissä" (korkeintaan 3 rinnakkain). Näitä esitelmiä varten on varattu aikaa 30 min., josta vähintään 10 minuuttia on varattu keskusteluun. VAKKI-seminaarien periaatteena on ollut, että esitelmä pidetään mahdollisuuksien mukaan sillä kielellä, joka on tutkimuksen kohteena.

Seminaari pidetään Vöyrillä Norrvallan modernin kuntoutuskeskuksen tiloissa keskellä talvista pohjalaista lakeutta. Uimahalli ja valaistu latu ovat käytössämme illalla ja aamulla, joten ottakaa tarvittavat välineet mukaan! Osallistumismaksu on 400 mk, johon sisältyy yöpyminen kahden hengen hotellihuoneessa, täysihoito, linja-autokuljetukset (Vaasa-Vöyri-Vaasa) ja seminaarijulkaisu. Maksukuitit lähetämme yhdessä ohjelman kanssa. Huom! Jos tarvitsette hotellimajoitusta perjantai-iltana Vaasasta tai haluatte lisätietoja ottakaa yhteyttä seuraaviin: Anita Nuopponen, puh. 961-248 155, Britta Klockars, puh. 961-248 153.

Ilmoittautumisten tulee olla perillä viimeistään 15.12.1988 ja esitelmien lyhennelmien viimeistään 20.1.1989.

Vaasassa 7.11.1988 VAKKI-yhdistyksen puolesta:

Gerald Porter
puh.joht.

Anita Nuopponen
sihteeri

ENGLISH SUMMARY

Liisa Löfman, director of the Language Centre at Tampere University, considers issues that have to be taken into account when evaluating the effectiveness of language centre activities, using Tampere language centre as an example. According to her, points to consider as regards the teaching provided for students and university staff, research, supplementary teaching provided for professionals outside the university, and information and publishing activities are as follows: quantity, quality, satisfaction of needs, profitability, appropriateness, and recognition both within the university and in the community at large.

Löfman mentions that the language centre has started a needs analysis study at the university of Tampere which will cover students, language centre teaching and other staff, faculty teachers, curriculum planners, and representatives of various fields outside the university. The study will provide continuous follow-up of needs and teaching to aid the evaluation of the effectiveness of the teaching offered.

Ewald Reuter, from Tampere University Language Centre, reports on the results on an enquiry into the use of video in the teaching of German with reference to the video materials produced in Lübeck specifically for use in Finland. He is appalled at the poor response, only 18 out of the 90 questionnaires sent out were returned, and these revealed that video is rarely used and almost never to teach communicatively. Reuter's explanation of this phenomenon, based largely on discussion in various seminars, is that there exist two totally divergent trends in teaching - the practice-oriented school, a small minority represented mainly by language centre teachers, and the system- and structure-oriented school, represented by school teachers and germanists. The former prefer process-oriented teaching stressing practical language skills and they tend to use video in their teaching, sometimes quite imaginatively. The latter prefer product-oriented teaching and are in favour of using computers as teaching aids.

Reuter calls for more self-made video materials from different German speaking countries and also seminars on video technology and methodology. He stresses that all video materials produced are intended as raw materials or tentative suggestions for individual teacher use, not readymade packages.

Timo Sikanen from the Language Centre for Finnish Universities reports on the present state of the Korkki-database which, when ready, will contain fairly detailed information on language centre teachers and courses. The system will enable the language centres to obtain such information on other centres that previously has been slow and difficult, or even impossible to get by other means. The system will technically be maintained by the Language Centre for Finnish Universities but the local centres will update the information in the database - initially however the information will be fed in by the LCFU. Sikanen indicates that some technical improvements are still needed to make the use of the database as easy as possible. The LCFU will provide training for those who will be responsible for updating the information, as well as a user manual.

At present the database contains roughly the same information as the "Who's who in LSP teaching in Finland", but more information on courses is being fed in. The problems encountered are mainly due to the variable contents of the study guides of different universities which necessitates repeated time-consuming checks.

Silja Ahlsved, chairperson of the Teachers' Association of the Engineering Colleges, reports on the results of an enquiry into the reasons why students choose German as a language for study. 666 students from 11 engineering colleges returned the questionnaire in which they were asked to tick the reasons they thought had influenced their choice of German. In addition, they were asked to indicate primary reason and to state other reason(s) than those mentioned for studying German.

The results show that 80 % of the students regarded German as important for their future career, 70 % thought that their future employers may require mastery of German, 32 % had visited or had friends or relations in a German-speaking country, and

20 % knew or had heard that excellent journals within their particular field are published in German. A large number also indicated as an important reason the fact that Finland has extensive trade with German-speaking countries.

Ahlsved points out, however, that less than 10 % of the 20000 students at the engineering colleges study German - 20 % of these at an elementary level. A recent study shows that 60 % of industrial clerical staff need or would need German in their work.

Gabriella Lallukka, from the Language Centre of Helsinki University, reports on a conference for teachers of Russian arranged by the International Association for Teachers of Russian Language and Literature (MAPRYAL) which was held in Tallinn, Esthonia, 27.9. - 1.10.1988. The theme of the conference was the theory and practical use of communicatively oriented teaching materials in Russian.

SVENSK RESUMÉ

Liisa Löfman, direktör för språkcentret vid Tammerfors universitet, framlägger synpunkter som bör beaktas vid evalueringen av språkcenteraktiviteternas effektivitet med Tammerfors språkcenter som exempel. Enligt henne bör undervisningen som ges studerande och universitetspersonal, forskning, fortbildningen av personer i arbetslivet, samt informations- och publiceringsverksamheter evalueras med beaktande av kvantitet, kvalitet, uppfyllandet av behov, lönsamhet, ändamålsenlighet och kännedom om språkcentret både inom universitetet och i samhället.

Löfman meddelar att språkcentret har påbörjat en behovsanalys vid Tammerfors universitet som kommer att inbegripa studerande, språkcenterlärare och övrig personal, lärare vid fakulteterna, planerare av studieprogram samt representanter för olika branscher inom arbetslivet. Analysen skall ligga till grund för en kontinuerlig uppföljning av språkbehov och undervisning i avsikt att underlätta evalueringen av undervisningens effektivitet.

John Langille från språkcentret vid Uleåborgs universitet rapporterar om det sjätte nationella workshopevenemanget i muntliga färdigheter i engelska som denna gång arrangerades i samarbete med rikssvenska kolleger på en av Stockholmsbåtarna, 23.-25.9.88. Evenemanget var mycket lyckat fränsett det stormiga vädret som för mångas del drastiskt skar ner lördagskvällens program, som var avsett att ge deltagarna en möjlighet att bekanta sig med varandra.

30 deltagare från Finland och 20 från Sverige deltog. Föreläsare var Staffan Wahlén, direktör för fackspråkscentret vid Stockholms universitet, som talade om fackspråksundervisningen i Sverige och Eleanor Wikborg, också från Stockholms universitet, som talade om undervisning i skrivning som process utgående från de metoder som utvecklats av Bay Area Writing Project (San Fransisco). Samt Tuija Nikko som för de svenska deltagarna berättade om vårt språkcentersystem och fackspråksundervisningen i Finland.

Efter en fri dag i Stockholm samlades deltagarna i arbetsgrupper som behandlade datoassisterad undervisning (Gordon Roberts), LSP (Joan Nordlund), presentationer (Beryl Sandlund), simuleringar (Vivian Paganuzzi), suggestopedi (David Bergen) samt skrivundervisning (Eleanor Wikborg). Vid plenumet på söndag morgon redogjorde gruppledarna för gruppernas arbete och två nya medlemmar i kommittén valdes att ersätta de två avgående medlemmarna.

Ewald Reuter från språkcentret vid Tammerfors universitet rapporterar om resultaten av en enkät rörande användningen av video inom tyskundervisningen med anknytning till de videomaterial som producerats i Lübeck uttrycklingen för användning i Finland. Han är besviken över det magra resultatet, endast 18 av de 90 utsända frågeformulären returnerades och dessa avslöjade att video sällan används och nästan aldrig för att lära ut kommunikativa färdigheter. Reuters förklaring på fenomenet, till största del baserad på diskussioner som förts vid olika seminarier, är att det existerar två totalt skilda trender inom språkundervisningen - den praktiskt orienterade skolan, en liten minoritet bestående närmast av språkcenterlärare, och den system- och strukturorienterade skolan, som representeras av skollärare

och germanister. Den förra föredrar processororienterad undervisning som betonar praktiska språkfärdigheter och tenderar att använda video, ibland riktigt uppfinningsrikt. Den senare föredrar produktorienterad undervisning och favoriserar datorer som hjälpmedel i undervisningen.

Reuter framhåller att det behövs mera självproducerat videomaterial från olika tyskspråkiga länder och också seminarier om videoteknik och -metodologi. Han betonar att allt videomaterial som framställs bör ses som råmaterial eller tentativa förslag för individuellt utnyttjande av lärarna själva, inte som färdiggjorda paket.

Timo Sikanen från Högskolornas språkcentral rapporterar om nuläget inom databasprojektet KORKKI, som när det står färdigt, kommer att innehålla relativt detaljerad information om språkcenterlärare och -kurser. Systemet kommer att göra det möjligt att finna sådan information om andra språkcenter som det tidigare varit tidsödande och besvärligt, t o m omöjligt, att få. Systemet kommer att tekniskt upprätthållas av HSSC, men de lokala språkcentrerna håller informationen i databasen på aktuell nivå - till en början matas dock all information in vid HSSC. Sikanen påpekar att en del tekniska förbättringar ännu behövs för att göra användningen av databasen så lätt som möjligt. HSSC kommer att ordna skolning för dem som blir ansvariga för uppdateringen av informationen samt också utge en manual.

För tillfället innehåller databasen på det stora hela samma uppgifter som Kielikeskusten Kuka Kukin On, men mera information kommer att matas in. De problem som uppkommit beror huvudsakligen på att studiehandböckernas innehåll varierar vid de olika universiteten, vilket gör upprepade och tidsödande kontroller nödvändiga.

Silja Ahlsved, ordförande för lärarförbundet för de tekniska läroanstalterna, rapporterar om resultaten av en enkät avsedd att utreda orsakerna till att studerande väljer tyska som främmande språk. 66 studerande från 11 läroanstalter returnerade frågeformuläret i vilket de ombetts att pricka för de skäl de ansåg ha varit av betydelse vid valet av tyska. Dessutom bads

de ange det mest vägande skälet och annat/andra än i enkäten nämnda skäl för valet av tyska.

Resultaten visar att 80 % av studerandena ansåg kunskaper i tyska som viktiga för karriären, 70 % trodde att deras kommande arbetsgivare troligen skulle fordra kunskaper i tyska, 32 % hade besökt eller hade släktingar och bekanta i något tyskspråkigt land, och 20 % visste eller hade hört att det inom deras fack publiceras utmärkta tidskrifter på tyska. Ett stort antal uppgav som en viktig orsak det faktum att Finland har omfattande handel med tyskspråkiga länder. Ahlsved påpekar emellertid att under 10 % av de 20 000 studerandena vid tekniska läroanstalter studerar tyska - 20 % av dessa på elementär nivå. En färsk undersökning visar att 60 % av kontorspersonalen inom industrin behöver eller skulle behöva tyska i arbetet.

Gabriella Lallukka från språkcentret vid Helsingfors universitet rapporterar om en konferens för lärare i ryska som arrangerades av det internationella lärarförbundet för lärare i det ryska språket och litteraturen (MAPRIAL) i Tallinn, 27.9.-1.10.1988. Temat för konferensen var teori och praktiska användningsmetoder av kommunikativt inriktade läromedel i ryska.

IX VAKKI-SEMINAARI VÖYRILLÄ 11-12.2.1989**ILMOITTAUTUMISLOMAKE**

Palautettava 15.12.1988 mennessä osoitteella:

**IX VAKKI-seminaari
c/o Anita Nuopponen
Vaasan korkeakoulu
Raastuvankatu 31
65100 VAASA**

Nimi: _____

Korkeakoulu/laitos: _____

Osoite töihin: _____

Osoite kotiin: _____

Puhelin töihin: _____

Puhelin kotiin: _____

Pidän esitelmän aiheesta: _____

Millä kielellä? _____

Olen lähinnä kiinnostunut seuraavista aiheista, toivomuksia ohjelman laatijoille! _____

Majoitus: _____

_____ 2 hengen hotellihuoneessa (Kenen kanssa? _____)

_____ mielellään 1 hengen huoneessa, jos vain mahdollista (obs. riippuu ilmoittautujien määrästä; lisämaksu)

_____ en tarvitse majoitusta (majoituksen osuus vähennetään)

_____ tarvitsen hotellimajoitusta Vaasassa perjantai-iltana.

Huom! Maksukuitit lähetään myöhemmin, alkää maksako ennen sitä.

KORKEAKOULUJEN KIELIKESKUKSEN JOHTOKUNTA 1.1.1988 - 31.12.1989

Varsinaiset jäsenet

Tuntiopettaja Raija Hämelin
Helsingin yliopiston kielikeskus

Johtaja Liisa Löfman
Tampereen yliopiston kielikeskus

Johtaja Hans Nordström
Åbo Akademi Språktjänst

Vt. tiedesihteeri Leena Pirilä
Opetusministeriö

Prof. Kari Sajavaara
Jyväskylän yliopisto
Englannin kielen laitos

Johtaja Pirkko Tainio
Tampereen teknillinen korkeakoulu

Apul.prof. Tapio Vaherva
Jyväskylän yliopisto
Kasvatustieteen laitos

Tutkija Helena Valtanen
Korkeakoulujen kielikeskus

Vt. johtaja Tuija Nikko
Korkeakoulujen kielikeskus

Varajäsenet

Johtaja Marga Margelin
Joensuu yliopiston kielikeskus

Johtaja Birgitta Vehmas
Lapin korkeakoulun kielikeskus

Lehtori Ullamaija Fiilin
Helsingin yliopiston kielikeskus

Tiedesihteeri Leena Luhtanen
Opetusministeriö

Apul.prof. Raija Markkanen
Jyväskylän yliopisto
Englannin kielen laitos

Tuntiopettaja Heidi Kahanpää
Jyväskylän yliopiston kielikeskus

Apul.prof. Jorma Ekola
Jyväskylän yliopisto
Opettajankoulutuslaitos

Tutkija Markku Helin
Korkeakoulujen kielikeskus